

Domnului Augustin Zegrean,
Președintele Curții Constituționale

În conformitate cu dispozițiile art. 146 lit. d) din Constituția României și ale art. 13 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, vă transmitem alăturat, excepția de neconstituționalitate cu privire la prevederile **art. 659 alin. (3) din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată în Monitorul oficial al României, Partea I, nr. 545 din data de 3 august 2012.**

Vă asigur, domnule președinte, de înalta mea considerație.

Avocatul Poporului,
Anastasiu
Prof. univ. dr. Anastasiu CRIȘU

București, 8 mai 2013

Excepție de neconstituționalitate

referitoare la dispozițiile art. 659 alin. (3) din Codul de procedură civilă

Dispozițiile art. 659 alin. (3) din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată în Monitorul oficial al României, Partea I, nr. 545 din data de 3 august 2012, contravin prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (5) instituind obligativitatea respectării Constituției, a supremației sale și a legilor, art. 11 referitor la dreptul internațional și dreptul intern, art. 20 privind tratatele internaționale privind drepturile omului și ale art. 131 alin. (1) referitor la rolul Ministerului Public în activitatea judiciară, pentru motivele prezentate în continuare:

Motive de neconstituționalitate

Dispozițiile art. 659 alin. (3) din Codul de procedură civilă, republicat, sunt cuprinse în capitolul III - "Participanții la executarea silită" al Titlului I – „Dispoziții generale” din cartea V- "Despre executarea silită”.

Potrivit prevederilor art. 659 alin. (3) din Codul de procedură civilă, republicat, „Dacă cei sesizați nu dispun de informațiile solicitate sau, după caz, refuză să le dea, Ministerul Public va întreprinde, la cererea executorului judecătoresc, diligențele necesare pentru aflarea informațiilor cerute, în special pentru identificarea entităților publice sau private la care debitorul are deschise conturi sau depozite bancare, plasamente de valori mobiliare, este acționar ori asociat sau, după caz, deține titluri de stat, bonuri de tezaur și alte titluri de valoare susceptibile de urmărire silită.”

1. Dispozițiile legale indicate, care stabilesc atribuția Ministerului Public de a efectua, la cererea executorului judecătoresc, demersuri având ca finalitate aducerea la îndeplinire a titlurilor executorii în procesul civil, contravin textelor constituționale ce reglementează rolul Ministerului Public în activitatea judiciară, așa cum au fost precizate în jurisprudența Curții Constituționale. Astfel, prin Decizia nr. 71/2002 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 45 alin. (1) din Codul de procedură civilă, publicată în Monitorul oficial al României, Partea I, nr. 309 din 10 mai 2002, Curtea Constituțională a reținut că „atribuțiile Ministerului Public se exercită, în principal, în activitatea judiciară penală. În cadrul procesului penal este prezent în mod evident interesul societății de a trage la răspundere penală persoanele care au săvârșit infracțiuni. De aceea, prevederile art. 131 alin. (1) reprezintă fundamentul constituțional al dispozițiilor procesual penale prin intermediul cărora procurorul reprezintă interesele generale ale societății, existente în cadrul raporturilor juridice penale de conflict, și contribuie la apărarea ordinii de drept și a drepturilor și libertăților persoanei.” Apărarea intereselor generale ale societății și a ordinii de drept se realizează îndeosebi prin rolul pe care procurorul îl exercită în procesul penal.

Or, soluția legislativă instituită de noul Cod de procedură civilă depășește limitele constituționale ale rolului Ministerului Public în activitatea judiciară, transferând în sarcina procurorului atribuții în domeniul executării silite, prin efectuarea, **la cererea executorului judecătoresc**, a unor demersuri în scopul aflării informațiilor necesare executării, în special, în vederea identificării entităților publice sau private la care debitorul are deschise conturi sau depozite bancare, plasamente de valori mobiliare, este acționar ori asociat sau, după caz, deține titluri de stat, bonuri de tezaur și alte titluri de valoare susceptibile de urmărire silită.

2. Dând expresie rolului Ministerului Public în activitatea judiciară, legiuitorul a incriminat, prin **dispozițiile art. 287 lit. b) și c) din viitorul Cod penal, fapta de nerespectare a unei hotărâri judecătorești** săvârșită prin refuzul organului de executare de a pune în aplicare o hotărâre judecătorească, prin care este obligat să îndeplinească un anumit act, cât și prin **refuzul de a sprijini organul de executare**

în punerea în aplicare a hotărârii, de către persoanele care au această obligație conform legii. Considerăm că intervenția procurorului în acest context corespunde rolului pe care Ministerul Public trebuie să-l aibă în materia executării hotărârilor judecătorești civile.

Este de apreciat interesul legiuitorului în executarea hotărârilor judecătorești, prin implicarea și a procurorului în această fază a procesului civil, însă **stabilirea unor demersuri în faza executării silite în sarcina Ministerului Public trebuie realizată în limitele impuse de Legea fundamentală, de jurisprudența Curții Constituționale și de cea a Curții Europene a Drepturilor Omului.** De aceea, considerăm că legiuitorul trebuie să asigure cadrul legal care să permită intervenția procurorului în cauzele civile doar în anumite situații, atunci când apreciază că este necesar pentru apărarea ordinii de drept ori a drepturilor și libertăților civile și doar după epuizarea, de către executorul judecătoresc, a tuturor mijloacelor juridice prevăzute de lege pentru executarea hotărârilor judecătorești civile.

Reglementările actuale, în ansamblul lor, stabilesc posibilitatea intervenției procurorului în procesul civil în cazurile speciale (minori, persoane puse sub interdicție și dispăruți), lăsând la dispoziția acestuia dreptul de a decide asupra necesității intervenției în măsura în care aceasta este justificată pentru apărarea ordinii de drept ori a drepturilor și libertăților cetățenilor.

În acest sens, s-a pronunțat Curtea Constituțională prin Decizia nr. 1/1995 privind excepțiile de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 45 din vechiul Cod de procedură civilă, instanța de contencios constituțional reținând că “în afara cazurilor în care procurorul este obligat să participe la procesul civil în temeiul legii, el poate participa la soluționarea oricărui proces civil, în orice fază a acestuia, **dacă apreciază că este necesar pentru apărarea ordinii de drept ori a drepturilor și libertăților cetățenilor.**” Or, textul criticat impune prezența procurorului în **orice cauză civilă**, dacă executorul judecătoresc o consideră necesară.

Mai mult, prin Recomandarea nr.1604 (2003) cu privire la Rolul Parchetului într-o Societate Democratică Guvernată de Statul de Drept, Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei a subliniat că diferitele atribuții ale procurorilor, din afara

domeniului penal, „oferă motiv de îngrijorare cu privire la compatibilitatea lor în raport cu principiile de bază ale Consiliului European” și că „este esențial ca atribuțiile și responsabilitățile procurorilor să fie limitate la efectuarea urmăririi penale cu privire la infracțiuni și la rolul general de apărare a interesului public prin mijloacele sistemului de justiției penală, iar pentru îndeplinirea unor alte atribuții să fie stabilite **organisme separate, localizate în mod adecvat și efectiv**”.

3. Urmărind această tendință, în sistemul legislativ român, atribuția asigurării executării hotărârilor judecătorești și a altor titluri executorii aparține executorului judecătoresc, a cărui activitate se circumscrie exercițiului unui serviciu public, prin delegarea acestuia de către stat, în virtutea obligației generale pozitive reglementate de art. 626 din noul Cod de procedură civilă. Astfel, Codul de procedură civilă pune la dispoziția executorului judecătoresc mai multe mijloace procedurale, menite să asigure executarea în mod prompt și efectiv a hotărârilor judecătorești, precum și de a obține sancționarea debitorului, prin instanța de executare.

Constatăm că legislația oferă creditorului suficiente mijloace pentru realizarea creanței sale, încât intervenția procurorului poate fi justificată doar în anumite cazuri bine motivate și numai atunci când acesta apreciază că este necesară pentru apărarea ordinii de drept ori a drepturilor și libertăților cetățenilor. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Cauza Menchinskaya contra Rusiei) a reținut că participarea procurorului în procesele civile trebuie întotdeauna să aibă un **rol excepțional**, iar rolul procurorului nu trebuie să fie predominant, intervenția sa putând fi acceptată numai atunci când obiectivul acestui proces nu poate sau cu greu poate fi atins altfel; participarea procurorului poate fi justificată în situația în care motive de interes public și/sau legalitate a deciziilor impun acest lucru; protejarea drepturilor și intereselor grupurilor dezavantajate ale societății care nu-și pot exercita drepturile poate fi un motiv excepțional pentru intervenția procurorului; procurorii nu ar trebui să aibă puteri decizionale în afara domeniului penal sau să li se confere mai multe drepturi în fața instanței decât părților.

4. Textul art. 659 alin. (3) din Codul de procedură civilă contravine și dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Legea fundamentală potrivit căroră „în România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie”. Astfel, textul constituțional instituie o obligație generală, impusă tuturor subiecților de drept, inclusiv autorității legiuitoare, care trebuie să se asigure că activitatea de legiferare se realizează în limitele și în concordanță cu Legea fundamentală a țării și, totodată, să garanteze eficiența legislației adoptate. Pentru a respecta legea, ea trebuie cunoscută și înțeleasă, iar pentru a fi înțeleasă, trebuie să fie suficient de precisă și previzibilă, așadar să ofere securitate juridică destinatarilor săi.

În strânsă legătură cu principiul general al legalității, prevăzut de textul constituțional menționat, s-a conturat, pe calea jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului și a Curții Constituționale a României, un alt principiu, și anume cel al securității juridice, care cuprinde în trăsăturile sale, și exigența accesibilității și previzibilității legii.

În considerarea jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului și a Curții Constituționale, apreciem că textul legal criticat, atribuind un rol pur execuțional Ministerului Public în sensul de a întreprinde, la cererea executorului judecătoresc, diligențele necesare pentru identificarea informațiilor necesare realizării executării, nu îndeplinește cerințele de previzibilitate impuse de art. 1 alin. (5) din Constituție, întrucât **nu reglementează mijloacele procedurale** pe care Ministerul Public le are la îndemână în vederea îndeplinirii obligației de diligență stabilită de lege, **nu prevede actele și măsurile procesuale** pe care procurorul le poate dispune în acest sens, **nu stabilește modul de contestare a măsurilor dispuse și nu precizează în sarcina cărui parchet din cadrul Ministerului Public revine competența îndeplinirii obligației**. În măsura în care opțiunea legiuitorului va rămâne cea reglementată de art. 659 alin. (3) din Codul de procedură civilă, republicat, apreciem că dispozițiile din noul Cod de procedură civilă vor trebui corelate cu cele din Codul de procedură penală, din perspectiva actelor și măsurilor procesuale ce pot fi dispuse de procuror și a modului de contestare a acestora.

Având în vedere cele expuse mai sus, considerăm că motivele invocate justifică solicitarea noastră de a se constata că prevederile art. 659 alin. (3) din Codul de procedură civilă, republicat, sunt *constituționale în măsura în care permit intervenția procurorului în faza executării silite doar în cazurile în care acesta apreciază că este necesar pentru apărarea ordinii de drept ori a drepturilor și libertăților cetățenilor și numai după epuizarea de către executorul judecătoresc a tuturor mijloacelor juridice prevăzute de lege, în vederea punerii în executare a titlurilor executorii.*

Avocatul Poporului,
Prof. univ. dr. Anastasiu Crișu

București, 7 mai 2013